



**המשרד לביטחון הפנים
הייעוץ המשפטי**

לכבוד:
משתתפי הדיון,

שלום רב,

**הנדון: ועדה לבחינת אופן יישום בדיקות התאמה תעסוקתית במשטרה בהתאם
לפקודת המשטרה**

ביום 19.2.2019 התקיימה ישיבה חמישית בנושא שבנדון בראשות יו"ר הוועדה - מר יואל
הדר, יועמ"ש המשרד לביטחון הפנים, ובהשתתפות חברי הוועדה שלהלן:
נציגי המשרד לביטחון הפנים: מר **דני קריבו**, סמנכ"ל - חבר, מר **חיים אמיגה**, עו"ד - חבר.
נציגי משטרת ישראל: תנ"צ **אבי ביטון**, מפקד מרחב שרון במשטרה - חבר, נצי"מ **אלעזר
כהנא**, סגן יועמ"ש המשטרה - חבר, נצי"מ **אתי מאירסון**, ראש יחב"מ - חברה.

עיקרי הדברים שעלו במהלך הדיון:

- א. **ממצאי ממד"ה** - נציגי משטרה בוועדה מסרו כי נעשים מאמצים רבים על מנת שממצאי
ממד"ה ביחס למדגם המלצות ו/או טענות שעלו מחתך נבדקים במשטרה, יוצגו בפני
הוועדה עד סוף החודש הקרוב.
- ב. **אי שיתוף פעולה של נבדק** - בחינת השאלה - האם ובאלו מקרים אי שיתוף פעולה מכל סוג
שהוא (בין מתחילה ובין בשלב כלשהו במהלך הבדיקה) של נבדק בהליך הבדיקה, לא
יגרור בהכרח את שלילת סיווגו וכן פיטוריו בשל כך (תחת האפשרות לנקוט בצעד חמור
פחות כגון העברתו לתפקיד מסווג פחות).
- לדברי הגורם המקצועי במשטרה, בעניין זה יש לחלק בין מקרים בהם מדובר
בבדיקה הנוגעת לחשד מסוים ובין מקרים בהם מדובר בבדיקה מעת לעת או
טרם מינוי לתפקיד:
 - **לגבי בדיקה תלוית חשד (כשמדובר בחשד ממשי המצדיק בדיקת פוליגרף)** -
הרי שכל אי שיתוף פעולה עלול להעלות סימני שאלה לגבי הדברים אותם
הנבדק מסתיר - ומשכך, אין מנוס מלנקוט בצעד של שלילת הסיווג ופיטורין
לגביו. עם זאת, כאשר החת"ש ממוקד לנושא קונקרטי שממילא אין בו כדי
לפסול אדם מלשרת במשטרה, הרי שיתכן לשקול הורדת רמת הסיווג (ככל
שהדבר מתאפשר לאור דרגת הנבדק) מבלי להשלים את ההליך בסוגיה
הנבדקת. בפועל כמעט ואין אירועים מסוג זה.
 - **לגבי בדיקה מעת לעת או טרם מינוי** - הוחלט בשלב זה (הדבר עדיין מצוי
בבחינה), כי כל קצין בדרגת סנ"צ ומעלה יהיה מסווג כ"רז רגיש". משכך,



**המשרד לביטחון הפנים
הייעוץ המשפטי**

ככל שמדובר בקצין מדרגת סני"צ ומעלה שאינו משתף פעולה במהלך בדיקה מעת לעת או טרם מינויו לתפקיד – ורמת סיווג צריכה להתבטל בגין כך, הרי שאין בנמצא תפקיד אחר בדרגתו שהינו ברמת סיווג נמוכה יותר שאליו ניתן להעבירו, ומכאן שככלל, אין מנוס מפיטוריו.

- בנוגע לסוגיה זו נותרו מס' שאלות הנדרשות בחינה והשלמת מענה :

- מה דינם של נבדקים שדרגתם נמוכה מדרגת סני"צ, המסרבים לשתף פעולה במהלך בדיקת ההתאמה - כשבדיקה זו אינה אגב חשד ספציפי : נניח שוטרים וקצינים זוטרים מיחב"מ המופיעים כנדרשים לבדיקה מעת לעת לפי פקודת המשטרה, או שוטרים וקצינים זוטרים אחרים העוברים בדיקת התאמה ללא פוליגרף - האם ובאלו מקרים ניתן יהיה לבחון חלופות לנקיטה בצעד של פיטורין מקום בו הם מסרבים לשתף פעולה בשלב כלשהו בהליך הבדיקה?

[Redacted]

הושחר ע"פ סעיף 9(א) לחוק.

- לגבי קבוצת הנדרשים בדיקה מעת לעת, המפורטת בחלק ב' לתוספת השלישית לפקודת המשטרה, הועלתה טענה, כי ראוי שבדיקתם הראשונה תעשה כתנאי וטרם קבלת דרגתם ולא לאחר מכן, משום שלכאורה אין היגיון בקידום ומתן דרגה בכירה יותר למי שעתידי להיכשל בבדיקת ההתאמה התעסוקתית אותה הוא ממילא צפוי לעבור תוך תקופת מה לאחר מכן.

במסגרת זו, נדונה האפשרות לאחד את הרשימה המנויה בחלק ב' לתוספת השלישית, עם זו המנויה בחלק א' לתוספת זו (רשימת אלו המחויבים לעבור בדיקת פוליגרף כתנאי למינויים), תוך צמצום אפשרי של רשימת המנויים בחלק ב' בתוספת האמורה, והשמטת אלו שלאור מהות תפקידם, נחזים כנדרשים פחות לעבור בדיקת פוליגרף כתנאי למינויים (כמו גם מעת לעת), כך שכל אלו הכלולים ברשימה מאוחדת זו יהיו חייבים בבדיקת פוליגרף כתנאי למינויים וכן בהמשך יהיו חייבים בבדיקה מעת לעת אחת ל-5 שנים - בהתאם לנקבע בפקודת המשטרה בעניין זה.

[Redacted]



המשרד לביטחון הפנים
הייעוץ המשפטי

[Redacted]

הושחר ע"פ סעיף 9(א)(1) לחוק. [Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]



המשרד לביטחון הפנים
הייעוץ המשפטי

[REDACTED]

הושחר ע"פ סעיף 9(א) לחוק.

ד. חריגים לבדיקת התאמה תעסוקתית - הועלתה אפשרות לבחון מתן סמכות למפכ"ל לקבוע במקרים חריגים וייחודיים בלבד (לדוגמא: נבדק שפרש מיחב"מ לפני פרק זמן קצר יחסית כך שהיכרותו הטובה עם אנשי היחידה יוצרת ניגוד עניינים המונעת את אפשרות בדיקתו על ידם), כי בדיקת התאמה תעסוקתית לנבדק מסוים תעשה על ידי גורם חיצוני למשטרה או כי ההחלטה על התאמתו התעסוקתית תעשה על ידי גורם חיצוני ליחב"מ – וזאת במתווה דומה לזה שנקבע בעניין זה לאנשי יחב"מ. מנגד, הועלה חשש, כי אפשרות זו תיצור פתח לטענות רבות וניסיונות לחמוק מחובת בדיקה תעסוקתית באמצעות יחב"מ - גם על ידי מי שאין ממש בטענותיו בעניין זה.

ה. בדיקת התאמה תעסוקתית לאנשי היחב"מ -

[REDACTED]

הושחר ע"פ סעיף 9(א) לחוק. [REDACTED]

- לאור זאת, סברה הוועדה כי יש לתקן בהקדם את הוראה 6(ב) להוראות המשטרה שכותרתה: "ביצוע בדיקת התאמה תעסוקתית למשרתים ביחב"מ" באופן שיוסדר בה אפשרות ביצוע הליכי בדיקה ע"י גורם חיצוני אף אם אינו עובד מדינה או נמצא במשטרה – ובלבד שיעמוד בקריטריונים שייקבעו בעניין זה על ידי ר' יחב"מ (למשל: שבדיקות אלה יבוצעו ע"י פורשי משטרה או פורשי [REDACTED]).
- כן עלה בוועדה הצורך לתקן במסגרת זו אף את סעיף 6(ב)2 באופן שימונה גורם חיצוני ליחב"מ שיהיה מוסמך לקבל את ההחלטות לגבי התאמתם התעסוקתית של



המשרד לביטחון הפנים הייעוץ המשפטי

כלל אנשי יחב"מ - בהתאם לממצאי הבדיקה התעסוקתית אותה עברו. בהקשר זה עלו שלוש חלופות אפשריות שמצריכות עדיין בחינה וליבון:

- **חלופה א'**- החלטה על התאמה תעסוקתית של אנשי יחב"מ הבכירים תתקבל על ידי המפכ"ל. החלטה על התאמה תעסוקתית של אנשי יחב"מ הזוטרים תתקבל ע"י ר' יחב"מ: יתכן וקיימת בעייתיות בכך לאור הכרותה הקרובה של ר' יחב"מ עם אנשי יחידתה. בנוסף, קיימת בעייתיות בקבלת החלטה בנושא ע"י המפכ"ל, משום שבהתאם לסעיף 9(ב)(1)(ב) להוראות המשטרה, הוועדה שהמפכ"ל עומד בראשה היא הגורם שניתן להגיש ערר בפניו בגין החלטות על אי התאמה תעסוקתית שהתקבלו ע"י ר' יחב"מ, כך שמתן סמכות זו בידיו תמנע אפשרות שהוא ידון אף בערר ולא ברור מי הגורם שניתן יהיה לערר בפניו על החלטות שיתקבלו בעניין זה ע"י המפכ"ל.
- **חלופה ב'**- החלטה על התאמה תעסוקתית של אנשי יחב"מ הבכירים תתקבל על ידי המפכ"ל (ראה הבעייתיות הנ"ל לגבי כך). החלטה על התאמה תעסוקתית של אנשי יחב"מ הזוטרים תתקבל ע"י צוות שיקבע מתוך המשטרה (נניח נציג אמ"ש, נציג יועמ"ש וכו'): לגבי חלופה זו עולה לכאורה בעייתיות שכן אותו צוות שאמור לקבל החלטות ביחס להתאמתם התעסוקתית של אנשי היחב"מ הוא זה שאנשי יחב"מ קיבלו או עתידים לקבל החלטות אלה לגביו- דבר שעלול לכאורה לעלות לכדי ניגוד עניינים.
- **חלופה ג'**- החלטה על התאמה תעסוקתית של אנשי יחב"מ בין בכירים ובין זוטרים (או רק זוטרים כשהמפכ"ל יהיה מוסמך להחליט לגבי הבכירים כאמור בחלופות האחרות לעיל – על הבעייתיות הנ"ל הכרוכה בכך) תתקבל ע"י צוות של פורשי משטרה שייקבעו ככשירים להתמנות לצוות זה.

1. תיעוד התשאולים והליך הבדיקה-

- במסגרת פניה בכתב שהועברה לוועדה, עלתה השאלה מדוע התשאולים המתבצעים כחלק מהליך בדיקת ההתאמה התעסוקתית אינם מתועדים (בין באמצעות הקלטה ובין באמצעות חתימה של הנבדק עם סיום התשאול על תרשומת התשאול - לאישור תיעוד הדברים האמור בה).
- בכל הנוגע לאפשרות הקלטת התשאול צוין ע"י נציגי משטרה בוועדה כי יש בכך כדי לפגוע בנבדק משום שמדובר בחומר מסווג שיהיה צורך לוודא את שמירתו ומשום שלא ניתן יהיה להשמיט מתוך ההקלטה חלקים או אמרות הנוגעות לפרטיותו,



המשרד לביטחון הפנים הייעוץ המשפטי

שאינם רלוונטיים לשאלת התאמתו התעסוקתית או לגבי ההחלטה המנהלית שהתקבלה לגביו, או חלקים הנוגעים לאדם אחר שלא ניתן להעבירם אליו לפי פקודת המשטרה – וזאת באופן בו הדבר נעשה כיום.

- בכל הנוגע לחלופת חתימת הנבדק על תרשומת התשאול לשם אישורו לתיעוד הדברים האמורים בה צוין ע"י נציגי משטרה בוועדה הדברים הבאים:
 - בשונה מחקירה, השיחה התעסוקתית, אינה מתנהלת בדרך של שאלה ותשובה ואינה חקירה, אלא שיחה קולחת ושוטפת. בין השאר, נדרש לשמור על אוירה טובה של תקשורת בין המתשאול לנבדק תוך שמירת קשר עין וכיו"ב, דבר שלעיתים אינו מתאפשר בניהול חקירה מתועדת. זהו הכלי המרכזי לביצוע ההליך, וממילא הוא לא יכול להיות מתועד כפי שמתועדת חקירה.
 - [REDACTED]
 - מדובר בשיטה מקצועית ששינוייה יחייב שינוי [REDACTED] בתפיסה המקצועית של פעילות זו ויפגע ביעילות ההליך וביכולת לממש את ייעודו. הושחר על פי סעיף 9(א)(1) לחוק.
 - בנוסף, ישנה מניעה טכנית לאפשר לנבדק לחתום על תרשומת התשאול משום שהמדובר הוא בתרשומת בה הבודק מציין את עיקרי השיחה בלבד ולא בפרוטוקול, וכי לא פעם הבודק מציין במהלך השיחה על גוף התרשומת הערות מקצועיות שלא ניתן לחשוף אותן בפני הנבדק. כן נמסר כי רק בשלב מאוחר יותר משהסתיים התשאול והנבדק הלך, הבודק יושב מול התרשומת שהכין ומכין על בסיסה מסמך סיכום מסודר יותר של הבדיקה הכולל את הערתיו ומסקנותיו המקצועיות.
 - ככל שעולה מחלוקת בין הנבדק ובין חומר הבדיקה כפי שתועד על ידי המתשאול, ובין הנבדק שטוען כי לא כך נאמרו הדברים על ידו, כשהמתשאול עומד על אמיתות גרסתו, הדבר מובא בפני הוועדה לבדיקת התאמה לתפקיד וזו יכולה לקבוע כי יש לשלוח את הנבדק לבדיקת פולגרף לשם אימות גרסתו – ומכאן שעומדת לנבדק האפשרות לעבור בדיקת פולגרף לגבי כך בכדי להוכיח את טענותיו.
 - מדובר במיעוט קטן מאוד של מקרים בהם נבדק טען שהמתשאול תיעד דברים לא נכונים או שטעה בהבנת הדברים שאותם הנבדק מסר בהליך הבדיקה, שאין מקום לשנות בגינם את המתווה הנוהג הקיים.
 - בהליכי קצין בודק או ועדה בודקת - הליכים פנימיים במשטרה – ההליך דומה והנבדק יכול לקבל את חומרי הבדיקה לרבות דבריו כפי שתועדו



המשרד לביטחון הפנים הייעוץ המשפטי

במסגרתה רק באם בכוונתנו להשיג על החלטה שהתקבלה בעניינו בגין מסקנות הקצין הבודק או הועדה הבודקת.

• מענה זה ביחס לחלופה זו עורר את השאלות הבאות שטרם הסתיים הדיון לגביהן :

- האם לאור רגישות ההליך, משמעויותיו ביחס לנבדק והמידע הנאסף בו לגביו, וכן לאור משנה החשיבות בשמירת השקיפות לגביו - ולו לשם נראות ההליך בעיני הנבדקים בהתאמה תעסוקתית – שהינו הליך ייחודי למשטרה שאינו מתקיים בגופים אחרים - אכן אין מקום למצוא פתרון טכני לבעייתיות זו באופן שהמתשאלים יודרכו להקפיד לכתוב את הערותיהם המקצועיות בדף נפרד מדף תרשומת השיחה, וכן שידאגו לכתוב תרשומת מסודרת ומפורטת יותר של עיקרי הדברים במהלך השיחה על מנת שניתן יהיה להחתיים את הנבדק עליה בסופה. כן עלתה השאלה האם אין זה בגדר פתרון ראוי, מידתי והולם יותר מאשר העמדת הנבדק בפני האפשרות לשליחתו לבדיקת פוליגרף ככל שעלו סתירות בינו ובין המתשאל?
- מבלי לגרוע מהאמור, וככל שאכן קיימת מניעה מוחלטת מאפשרות החתמת הנבדק על תרשומת התשואול. האם אין מקום לבחון כחלופה תיקון החוק באופן שיאפשר העברת חומרים לנבדק, לפי דרישתו, בסמוך לאחר הליך הבדיקה, עוד בטרם התקבלה החלטה לגביו ואף ללא קשר לשאלת רצונו להגיש השגה או להתגונן בפני הליך מנהלי שנקט כלפיו. לגבי חלופה זו, ציינו נציגי משטרה בוועדה כי כיום לפי חוק, אין להעביר חומר לנבדק טרם קבלת החלטה לגבי אי התאמתו, וכי היות והעברת החומר לנבדק כרוך בהליך של עיבוד החומר ומחיקת חלקים מתוכו שאותם אין להעביר לנבדק לפי חוק, אין מקום לעשות זאת שלא לצורך הגשת השגה על ידי הנבדק בכדי שלא להעמיס שלא לצורך על המערכת בעניין זה.
- בדיון נאמר כי כיום קיים פיילוט במרחב שרון בו בחדר החקירות מוצב מכשור המקליט את החקירה ומתמלל אותה באופן ישיר ואוטומטי כך שמתקבל לבסוף תמלול כתוב של החקירה. השאלה שעלתה האם יש מקום לבחון שימוש במכשור זה בהמשך במסגרת הליך הבדיקה – כך שנבדק יוכל לחתום על פלט התמלול עם סיום התשואול - וזאת ככל שמכשור זה אכן יוכיח את עצמו בהמשך כאמין דיו במסגרת פיילוט זה.



המשרד לביטחון הפנים
הייעוץ המשפטי

הושחר ע"פ סעיף 9(א)(1) לחוק.

ז. אזהרת הנבדק במסגרת הליך הבדיקה-

- במסגרת פניה בכתב שהועברה לוועדה, עלתה השאלה האם אין מקום לציין בפני הנבדק במפורש כי הוא מוזהר שכל מה שהוא מוסר במהלך הליך הבדיקה עלול לשמש כנגדו בהליכים מנהליים, פליליים ומשמעתיים, וכי יש לוודא שהאזהרה מובנת דיה וכי הנבדק אישר אותה בחתימתו.
- הגורם המקצועי בוועדה מסר כי נבדק חותם על הצהרה הכוללת אזהרה מעין זו במסגרת הליכי הבדיקה - וכי העתק מהצהרה זו יוצג על ידו בפני שאר חברי הוועדה בדיון הבא.
- בעניין זה צוין בוועדה כי ספק אם יש מקום לאזהרת הנבדק לגבי הליכים פליליים – שכן בהתאם לסעיף 24ט(ב)(1) לפקודת המשטרה, הדברים אותם מסר במסגרת הליך הבדיקה, בכל מקרה אינם יכולים לשמש כראיה כנגדו במסגרת הליכים פליליים (כשלמעט מקרים המנויים בסעיף 24י(3)(א) - אף לא במסגרת הליכים משמעתיים).

בברכה,
אריאל רייס, עו"ד
מזכיר הוועדה